

14-2-2005 Artikel i Advokaten 2/2005 - Tvangsfuldbyrdsesklousuler

– ny retspraksis med betydelige konsekvenser

Af advokat Karsten N. Müller, direktør i Forum Advokater A/S og næstformand for Danske INKASSOadvokater

Ved kendelse af den 20. april 2004 refereret i UfR 2004.2020 har Østre Landsret stadfæstet Sorø fogedrets forhåndsafvisning af et frivilligt forlig med den begrundelse, at tvangsfuldbyrdsesklousulen ikke er så klart formuleret, at den med sikkerhed forstås af underskriveren som en bestemmelse om, at skylden kan inddrives ved fogedrettens hjælp. Debitor udtalte sig ikke i den anledning og blev ikke spurgt. Den anvendte tvangsfuldbyrdsesklousul lyder således: *"Nærværende gældsbev ved misligholdelse inddrives ved eksekution, der ikke behøver at påbegyndes på debtors bopæl."*

Fogedretten var af den opfattelse, at udtrykket eksekution ikke har den fornødne klarhed, og landsretten tiltrådte, at den omhandlede tvangsfuldbyrdsesklousul efter sin ordlyd ikke har en sådan klarhed, at den kan tjene som grundlag for tvangsfuldbyrdelse, jf. retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 5.

Ved en kendelse afsagt den 4. november 2004 i sag B-2810-04 har Østre Landsret tilsidesat Hillerød fogedrets forhåndsafvisning af en tilsvarende inkassosag. Det pågældende forlig omfatter bl.a. følgende passage: *"Udebliver nogen betaling mere end 7 dage over forfaldstid, ..., er hele skylden straks forfalden til betaling, og kan uden forudgående domserhvervelse inddrives på grundlag af dette forlig ved eksekution, der ikke behøver at påbegyndes på debtors bopæl."* Fogedretten afviste sagen med den begrundelse, at tvangsfuldbyrdsesklousulen i det frivillige forlig ikke har den fornødne klarhed. Debitor har i sagens natur ikke udtalt sig i spørgsmålet. Østre Landsret udtaler, at det, navnlig ved ordene *"... uden forudgående domserhvervelse inddrives på grundlag af dette forlig ..."* udtrykkeligt er bestemt i forliget, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse, jf. retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 4. Landsretten hjemviste derfor sagen til fornyet behandling ved fogedretten. Afgørelsen er i skrivende stund ikke offentliggjort.

I den seneste afgørelse holder landsretten forudsætningsvis fast ved sit standpunkt om, at udtrykket eksekution ikke har den fornødne klarhed, og tvangsfuldbyrdsesklousulen "reddes" alene af de forudgående bemærkninger. Det er uden betydning, at fundamentet i den ene sag opfattes som et gældsbev og i den anden som et udenretligt forlig, idet forudsætningen for tvangsfuldbyrdelse er den samme. Sammenholder man de to afgørelser, må konklusionen derfor være, at udtrykket eksekution ikke (længere) kan stå alene i en tvangsfuldbyrdsesklousul. Der skal anvendes en formulering eller tilknyttes supplerende og forklarende bemærkninger, som overfor debitor tilkendegiver, at gældsbevet kan inddrives ved fogedrettens hjælp i tilfælde af misligholdelse. Det er ikke påkrævet udtrykkeligt at henvise hverken til fogedretten eller til Retsplejelovens § 478, men om udtrykket inddrivelse kan stå alene og dermed erstatte udtrykket eksekution er ikke klart.

Det kan umiddelbart være vanskeligt at se den afgørende forskel på de to forligstekster, og man må spørge sig selv, om den gennemsnitlige debitor vil kunne forstå den ene tvangsfuldbyrdsesklousul bedre end den anden. Det centrale element i begge klousuler er udtrykket eksekution, der som bekendt betyder fuldbyrdelse af en dom.¹⁾

Sådanne tvangsfuldbyrdsesklousuler har i mange år og i formentlig tusindvis af forlig eller gældsbeve været anvendt, uden at det har givet anledning til spørgsmål eller indsigelser. Udtrykket eksekution er i øvrigt almindeligt forekommende i danske lovregler – eksempelvis ATPlovens § 29, Toldlovens § 33, stk. 2, Boligstøttelovens § 49, stk. 3, Købelovens § 39, stk. 2 og Lov om Lønmodtageres Dyrtdsfond § 12. Ordet kan findes i Nudansk Ordbog, og den almindelige anvendelse af ordet i lovgivningen må indebære, at det må anses som almindeligt kendt og anvendeligt i aftaler, herunder i frivillige forlig og gældsbeve.

Konsekvensen af den ny og overraskende praksis ved retterne på dette område vil være, at et meget stort antal kreditorer i tilfælde af debtors misligholdelse helt overflødig bliver påført udgifter til domserhvervelse alene med det formål at kunne overgive sagen til fogedretten. Disse udgifter vil kreditor ikke kunne vælte over på debitor, da det jo ikke er debtors forhold men derimod fogedretternes (og landsrettens) skønsudøvelse, der er årsag til miseren.

Det er glædeligt, at Østre Landsret har fundet anledning til at præcisere sin holdning til dette meget principielle og praktisk uhyre vigtige spørgsmål. Men det havde været ønskeligt, om landsretten havde anerkendt, at udtrykket eksekution er anvendeligt ved indgåelse af aftaler på dette område. Som retspraksis nu er, vil mange kreditorer overraskende blive ramt af en sproglig holdningsændring, der ikke synes velgennemtænkt eller velbegrundet – med betydelige økonomiske konsekvenser til følge.

Noter:

1) Nudansk Ordbog, Politikens Forlag, 15. udgave, side 304.